

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Exempla, In Septem Capitalivm Vitiorm Detestationem,
Per Qvadragesimam, An. 1646. narrata**

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1649

§. 19. Exemplum odij inueterati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49161)

cordia rumpitur, sicut scriptum est: Vir animosus
 (seu cupidus circa opiniones tuendas) susci-
 tat rixas. Per iram lux veritatis amittitur, sicut
 scriptum est: Sol non occidat super iracundiam
 vestram, Per iram S. Spiritus splendor excuti-
 tur: quia contra scriptum est: super quem re-
 quiescet spiritus meus, nisi super humilem &
 quietum? Quis autem spiritus requiescat su-
 per odia nutrientem, & alta mente iras vindi-
 ctasque meditantem, in exemplo memora-
 bili perpendite, atque intelligite, quam pro-
 pe hæc ira accedat ad illum de quo dicitur:
Vae terra & mari, quia descendit diabolus ad vos,
habens iram magnam: magnam duratione; à
 condito enim orbe generi humano iratus est:
 magnam voluntate; quidquid enim mali in-
 ferre potest, conatur inferre: magnam dam-
 nis & effectu; nocuit enim toti humanæ gen-
 ti, & corpori pariter atque animæ graues
 plagas infligit. Hanc odiosam iram qui imi-
 tantur, reos esse iudicio sequens historia docet.

Curiosus Iuriconsultus, author viris Prin-
 cipibus, de multa lectione historica, acceptus:
 heterodoxæ quidem fidei, sed malorum fa-
 cinorum non indiligens, nec semper male-
 uolus narrator Philippus Camerarius recen-
 set, cum Româ, per Picenum, iter unâ cum
 alijs

Ep' cl. 4.

31.

Isa. 66. 2.

Apoc. 12.

12.

XIX.

EXEM-

PLVM

ODII IN-

VETERA-

TI.

Philipp.

Camerar.

In operis
horar.
succisus.
Cent. I,
c. 84.

alijs faceret, transeundum sibi fuisse, per
oppidum, quod hodie *Terni* nomen habet, ve-
teribus *Interamna Umbria* est appellatum; sit-
tum in valle amœnissima & fertilissima, ve-
lut inter ramos *Naris* fluuij. Municipium,
vetus Romani populi fuisse, plures antiquæ
marmorum inscriptiones demonstrant; cui-
us Cicero, Lilius, Plinius, & alij memine-
runt. Quippe aliam quoque *Interamnam*,
ad *Lirim* fluuium, in *Latio*, coloniã Romano-
rum olim fuisse, eamq; veteres *Interamnam*
Lirinam appellasse, ad discrimen municipij,
in *Umbria*, eiusdem nominis cum illa prius
dictã, Pighius annotauit. Igitur in ingressu
Interamnæ illius, supra oppidi portam, in
excelsa turri, ait se author ille conspexisse ta-
bulam, in qua affixi erant, vt quidem è terra
procul cernentibus primo intuitu videbatur,
complures vespertiliones. Prodest ignota lo-
ca peragrantibus, sciscitari frequenter: mul-
ta enim resciant interrogantes, quæ tacitur-
ni præterirent. Itaq; cum etiam huic autho-
ri insolitum esset, ambigeretq; que, quid in tam
conspicuo loco, atque in tabula illa oculorũ
curiositati proponeretur, quidam exposuit
tragicũ facinus, quod, paulo antè eum diem,
contigisset. Fuerunt, inquiebat, in hoc op-
pido,

vido, duæ prænobiles primariæque familiæ, ambæ, vt sanguine præstantes, ita altos etiam spiritus gerebant; & animos illis addebant opes: nam & diuitijs, & rerum omnium abundantia potentes erant. Vt ergo facile, inter eminentes, æmulatio, lites, innumeræque causæ suspicionum atque odiorum existunt, ita longo tempore, hæ duæ familiæ capitales inimicitias inter se exercuere. Grauißima est & plus quàm plumbea ira in æternum odium degenerans, quæ neque moritur quidem cum irascente, sed etiam posteros, vt Hannibalem parens, adiurat, vt nunquam velint ignoscere. Itaque per multas iam ætates duæ domus istæ inter se se collidebantur, odiumque factum est hæreditarium; neque jam adultis oblatum, sed ingeneratum nascituris; &, ne flaccesceret, assiduo partium sanguine irrigatum. Multis enim hic affectus subiecit cultrum victimis. Rarò mensis exijt, quin, ex vna alteraque parte, aut vulnera, aut funera numerarentur. Plurimi quotannis vtrinque interfecti, plurimi cicatricibus sædati velut stigmatibus aduersariorum notati fuerunt. Nemo, sine armis, in publicum processit: nemo ex illa gente hilaris domum rediuit, nisi qui rediret cum

cum triumpho, quòd aliquem fauciasset, aut mactasset. Tanta est iræ ignis, ut etiam sæpe sanguine ipso non possit extinguere. Quare non satis erat, tot hostias singillatim cecidisse: hecatombas sitiebant: stirpem totam vel agminatim extinguere aduersariorum, vel cateruatim suam prodigere gestiebant. Audite, quanta in incendia erumpat furor, dum gliscit, in scintilla non extinctus. Altera harum familiarum vindictam flagrans, conuincit, an alterius negotij titulo, conuenit in vnam domum. Ibi, inimicitiarum commemorata diuturnitate, ac caedibus vtrinque factis, ordine recensitis; multis etiam, pro animi impetu, narratione auctis, nouis ignibus omnes exæstuarunt, atque in medium consultarunt: An non tandem compendium fieri posset odiorum? Quid, inqueiebant, proficimus, si per insidias singulos venamus? quid iuuat, vnum è medio tollere, dum interea decem subnascuntur? Et quando tandem, hoc pacto, stirps tota à nobis eradicabitur? Non satis, immo nimis tardè irascitur, qui vindictam transmittit ad nepotes. Per sicarios quoque res lentè geritur. Qui vno conflictu animoso totas messes possent facere, magnum quid se fecisse putant, si dicantur,

vnum

vnum è medio sustulisse. Audeamus aliquid
 anime dignum generoso. Manus iungamus.
 duplex splendor erit, si purpuream præte-
 xtam sanguine aspergamus. Nemo suis desi-
 derijs meliùs satisfacit, quàm per seipsum.
 Si primis hostijs non litabimus, nos ipsi ho-
 stia succidaneæ erimus. Inulti non cademus,
 morientibus solatio erit, saltem ex hostibus
 etiam non paucos nobiscum occubuisse. Sint
 alij vindicandi modi, pessimus ijs, quos ode-
 ris, optimus tibi est, si verè odisti. Esto, peri-
 culum immineat, contemnendum est. Nun-
 quam aliquid egregium audet, qui periculū
 timet. Maius est facinus, quod pluris con-
 stat. *Pigrum, quin immo iners videtur, su-
 dore acquirere, quod possis sanguine parare.* Ita
 animis incensis, statuerunt, vna vice, fini-
 re, quod iam tot lustris, per partes, quære-
 batur. Nempe vniuersam familiam aduersa-
 riorum, audaci impetu, aggrediendam atque
 funditus delendam, vna voce, omnes con-
 clamauerunt. In hanc rem, è vicinis agris
 clientelisq; suis, magnas hominum cateruas;
 alios quidem sub alio prætextu, alios verò
 clam ad se, in oppidum conuenire iusserunt.
 Hos domi quisque suæ idoneis telis armauit,
 sicarijsque (quos *Pranos* inibi vocant) inter-
 mistos,

mistos , in procinctu stare voluit paratos ; ad
 egregium aliquod facinus ; signo dato , per-
 petrandum. Ah quid non audet ira ! quid
 furor non potest , si sit armatus ? Decesse-
 rat è terris dies , & subierat iam , criminum
 faulrix idonea , tenebrosa nox ; cum , ca-
 ptatâ occasione , horaque destinatâ , vndi-
 que armatorum cohortes , magno silentio
 euocatos in Prætorium adduxerunt. Ibi
 præfectum oppidi , nihil tale metuentem ob-
 ruerunt , atque exiguo labore , in potesta-
 tem suam redegerunt. Quem innocentiam
 suam obtendentem , omnia protestantem ,
 cum minis , si clamaret , captum (relictis
 aliquot armatis , ad prætorium custodien-
 dum , ne vigiles signum tumultûs ciuibus dare
 possent) quàm attentissimè secum traxerunt
 ad ædes inimicas , ceteraque multitudine in
 angiportu subsistere tantisper iussa , decem-
 duntaxat , velut domestici eius , prætores
 porrò perduxerunt. Ad fores vbi ventum ,
 stricto vndiq; ferro præsentem ei necem com-
 minati sunt , nisi illico , prætoriâ auctorita-
 te , sibi ædes præciperet reserari , diceretque ,
 rem seriam incidisse , cum tota familia , ex-
 templo pertractandam. Quid non potest me-
 tus mortis , præsertim inter manus tam te-
 merarias

merarias? Nihil ergo mirum, si & Prætor ille se se in insidias tam periculosas delapsus animaduertens, sicque iam ad pectus admotâ, perterrefactus, quod cogebatur, fecit. Facile videbat, quò tempestas hæc tenderet; sed infra suum officium esse putauit, morte sua, alios in vita conseruare. Paruit itaque, & pro imperio, iussit ædium ianuas aperiri. Qui intus erant, cùm è fenestris Prætorem, vel de voce, vel de corporis habitu, & per tenebras, cognouissent, nullasque illo præsentē insidias timerent, portas omnes ferratis alioqui postibus munitas, & quàm diligentissime obseratas patefecerunt: utque via, ad cladem futuram, clarior esset, etiam cum facibus obuiam progressi, venientem per quam honorificè exceperunt. O quàm sæpe ignarâ sumus fari instantis! Quoties exitio nostro ianuam ipsi aperimus! Aditu vix patefacto, signum subsidiarij acceperunt, atque è latebris gladiâ orio animo adfuerunt, & velut vrbe capta, in inquilinos cœperunt sæuire. Conueniunt autem erat, ut prætor in vestibulo, custodibus adhibitis, teneretur; alij omnes in domum irruerent, quorum primâ erant, qui prima familiæ capita dicebantur. Vidisses obstupescere famulos, exalbescere

heros, clamare ancillas, dominas eiulare, trepidare totam familiam; &, jam ante ictum, formidine vulneratam. Sed longè funestius spectaculum erat, videre crudelitatis patratōres, Furiarum instar, per totam domum, discurrentes. Illi enim planè Satanica rabie instigati, quotquot mortales reppererunt, immanissimis modis, mactatos interemerunt, nullo aut ætatis, aut sexus discrimine habito. Non illos molliuit innocentia infantum, non puerorum puellarumque blandæ preces flexerunt; non mouerunt supplices matronæ crinibus solum verrentes, quæ maritis, inter tot enses, cruentatis, genibus nixæ, passis capillis, vbera manibus planxerunt, atque vitæ veniam desperantes exululârunt. Nec senibus, quod alioqui parum supererat vitæ, relictum est. Quin & famuli cæsi sunt, quorum vnica noxa erat, apud inimicos latronum, seruijsse. Atque, vt sciamus, quam impotens animi sit furor, postquam nullus hominum supererat, qui cæderetur, in stabulo, quotquot generosiores equi putabantur, ferro cadere debebant, vt iram satiaret victimarum multitudo. Scenâ in hunc modum peractâ, multis adhuc palpitantibus, pluribus in frustra sectis, ac velut in macello iacentibus, Præ-

torem,

rorem, nouo incusso metu, adegerunt ad portas oppidi recludendas. Quod ille, pauore attonitus, ac de sua salute incertus, illicò quanquã inuitus fecit. Tutissimum reis asylum est fuga. Quippe audacissimi quemque, scelere patrato, inuadit metus; terrent pericula, premit instans à tergo vindicta. Postquam igitur ex oppido euasere, proximum fuit, vt varia sibi latibula quærirarent. Alij diuersos maris portus petierunt; alij, apud fideliores amicos, sperârunt se consecuturos securitatem. Sed mali principij malus est finis. Illi, beneficio interiecti maris, supplicio, non exilio, se subdixerunt; isti, tam horribilis carnificinæ rumore vulgato, perquisiti, plerique reperti, atque è latibulis extracti, in vincula dati, tormentis examinati, supplicijs meritis affecti, membratimque poena talionis deartuati concisi que sunt. Abscisæ manus & præsecti pedes eorum, in tabula, quam intrantes oppidum, in turri supra portam, intuentur, suffixi, hominum oculis, in facinoris puniti exemplum, exponuntur, *vt documentum omnium sint; & qui viui noluerunt prodesse, morte certè eorum Republicæ utatur.*

V a

Expo-